

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Машинобудування, мехатроніки і робототехніки»

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДИНАМІКА МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ**

м. Кропивницький – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Результат навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне й програмне забезпечення/обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендована література
14. Інформаційні ресурси

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	ДИНАМІКА МАШИН ТА ОБЛАДНАННЯ
Рік викладання	2021-2022 навчальний рік
Викладач	Кириченко Андрій Миколайович, доктор технічних наук, професор, http://mvs.kntu.kr.ua/STAFF.html
Контактний телефон	(0522)390-432 – робочі дні з 8.30 до 14.20
E-mail:	amkyrychenko@gmail.com
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій Понеділок та Середа з 14.20 до 15.30 Онлайн консультації: за попередньою домовленістю в робочі дні з 8.30 до 14.20
Викладач	Лисенко Олександр Володимирович, кандидат технічних наук, доцент
Контактний телефон	050-487-27-57
E-mail:	ac74@i.ua
Консультації	<i>Очні консультації згідно розкладу консультацій Вівторок з 13²⁰ до 14⁴⁰ Онлайн консультації за попередньою домовленістю в робочі дні з 8³⁰ до 14²⁰</i>

2. Анотація до дисципліни

Курс "Динаміка машин та обладнання" розглядає динаміку машин у галузі машинобудування, динамічну якість машин та її основні показники, критерії для оцінки показників динамічної якості машин та методи її підвищення. Дисципліна важлива для розвитку технічного мислення здобувачів – майбутніх інженерів та науковців.

3. Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни: формування комплексу знань і практичних навичок, що використовуються для забезпеченням необхідних показників динамічної якості, а значить вихідних параметрів якості машин при проектуванні та експлуатації.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- набути навичок з аналізу динаміки машин та обладнання;
- навчити аналізувати процеси, що відбуваються при роботі машин;
- опанувати методи підвищення динамічних і експлуатаційних якостей машин.

Завдання дисципліни: сформувати основи наукової методології щодо визначення динамічних систем машин, процесів, що відбуваються при їх роботі, методів підвищення динамічних і експлуатаційних якостей машин.

4. Формат дисципліни

Викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи їх із практичними роботами.

Для денної форми навчання: формат очний (offline/Face to face).

Для заочної форми навчання: під час сесії формат очний (offline/Face to face), у міжсесійний період – дистанційний (online).

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен набути наступні компетентності:

загальні компетентності (**soft-skills**):

ЗК7 – Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК10 – Здатність проводити дослідження на відповідному рівні;

спеціальні (фахові) компетентності (**special-skills**):

СК1 – Здатність створювати, удосконалювати та застосовувати кількісні математичні, наукові й технічні методи та комп'ютерні програмні засоби, застосовувати системний підхід для розв'язування інженерних задач галузевого машинобудування, зокрема, в умовах технічної невизначеності;

СК2 – Критичне осмислення передових для галузевого машинобудування наукових фактів, концепцій, теорій, принципів та здатність їх застосовувати для розв'язання складних задач галузевого машинобудування і забезпечення сталого розвитку;

СК3 – Здатність створювати нові техніку і технології в галузі механічної інженерії.

СК7 – Здатність виконувати науково-практичні та прикладні дослідження в машинобудівній галузі.

Програмні результати вивчення дисципліни:

РН1 – Знання і розуміння засад технологічних, фундаментальних та інженерних наук, що лежать в основі галузевого машинобудування відповідної галузі.

РН4 – Здійснювати інженерні розрахунки для вирішення складних задач і практичних проблем у галузевому машинобудуванні.

РН5 – Аналізувати інженерні об'єкти, процеси та методи.

РН7 – Готувати виробництво та експлуатувати вироби галузевого машинобудування протягом життєвого циклу.

PH8 – Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері галузевого машинобудування, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.

6. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	14
Практичні заняття	28
Самостійна робота	78
Всього	120

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність кількість кредитів/годин	Кількість кредитів/годин	Кількість змістовних модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2021/2022 н.р.	2	III	133 Галузеве машинобудування	4/120	2	екзамен	Нормативна

8. Пререквізити

Враховуючи послідовність накопичення знань та інформації, дисципліна вивчається після викладання наступних дисциплін: «Проектування машин та обладнання», «Постановка та рішення наукових проблем в машинобудуванні», «Теоретичні основи наукових досліджень». Дисципліна викладається на базі знань з фундаментальних дисциплін: "Вища математика", "Фізика".

9. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Для викладання дисципліни застосовуються: мультимедійні засоби, персональні комп'ютери, локальна комп'ютерна мережа, вільний доступ до Інтернету, спеціалізоване обладнання для дослідження динамічних характеристик технологічних систем, програмне забезпечення для обробки результатів досліджень.

10. Політика дисципліни

Академічна доброчесність

Очікується, що здобувачем будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення. Детальніше у «Положенні про дотримання академічної доброчесності НПП та здобувачами вищої освіти» за посиланням URL:

<http://www.kntu.kr.ua/doc/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%B4%D0%BE%D1%82%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%9D%D0%9F%D0%9F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%B7%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BC%D0%B8%20%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%BE%D1%97%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8%20%D0%A6%D0%9D%D0%A2%D0%A3.pdf>

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання (розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)	Форма діяльності (заняття/ формат)	Матеріал	Література, інформаційні ресурси	Завдання/ години	Вага оцінки	Термін виконання
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Характеристика динаміки машин, що охоплює рубіж 1							
Тиж.2 1 пара за розкладом 1 год.20 хв.	Тема 1. Вступ. Загальна характеристика <u>динаміки машин та обладнання</u> Динаміка машин як наука. Динамічна якість машини і її основні показники. Критерії для оцінки показників динамічної якості машини. Форми показників точності	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 5, 10	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал - 8 годин	4 бали	Самостійні роботи до 2 тижнів
Тиж.1, 2 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 1. Динамічна якість технологічної оброблювальної системи при точінні.</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Визначити динамічну якість технологічної оброблювальної системи при точінні та факторів, що на неї впливають - 4 години	4 бали	Практичні роботи до 2 тижнів
Тиж.4 1 пара за розкладом 1 год.20 хв.	Тема № 2. Динамічна система машини, її основні елементи. Структура динамічної системи машини. Основні особливості динамічної системи машини. Статичні й динамічні характеристики елементів і систем. Частотні динамічні характеристики. Сталість систем і елементів.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 7, 10	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал -10 годин	5 балів	Самостійні роботи до 4 тижнів
Тиж.3, 4 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 2. Залежність сталості та автоколивачь від жорсткості технологічної оброблювальної системи при точінні</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Визначити залежності умов сталості та режиму автоколивачь у технологічній оброблювальній	6 балів	Практичні роботи до 4 тижнів

					системі при точінні від жорсткості динамічної системи верстата за координатами Z та Y - 4 години		
Тиж.6 1 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Тема 3. Динамічні розрахунки вузлів машин.</u> Розрахунок корпусних систем машин. Динаміка рухомих вузлів. Розрахунок параметрів віброізоляції машин.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 6, 7	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал -12 годин	5 балів	Самостійні роботи до 6 тижнів
Тиж.5, 6 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 3. Залежність сталості та автоколивань від параметрів процесу обробки у технологічній оброблювальній системі при точінні</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Визначити залежності умов сталості та режиму автоколивань у технологічній оброблювальній системі при точінні від параметрів процесу обробки: швидкості різання, глибини різання та діаметру заготовки – 4 години	6 балів	Практичні роботи до 6 тижнів
Максимальна кількість балів за змістовим модулем I						30 балів	
Змістовий модуль 2. Динаміка процесів машин, що охоплює рубіж 1							
Тиж.8 1 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Тема 4. Процеси тертя в механізмах машин</u> Особливості процесу тертя. Види тертя ковзання. Власна сталість процесу тертя. Статичні й динамічні характеристики тертя.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 5	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал -12 годин	3 бали	Самостійні роботи до 8 тижнів

Тиж.7, 8 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 4. Управління динамічними характеристиками технологічної оброблювальної системи при точінні</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Забезпечення управління динамічними характеристиками технологічної оброблювальної системи при точінні за допомогою спеціального інструментального пристрою – 4 години	4 бали	Практичні роботи до 8 тижнів
Тиж.10 1 пара за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Тема 5. Робочі процеси машин.</u> Основні положення. Визначення робочих процесів. Загальні риси та особливості робочих процесів. Загальні особливості сил, викликаних робочими процесами.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 8, 9	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал –12 годин	3 бали	Самостійні роботи до 10 тижнів
Тиж.9, 10 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 5. Визначення діапазонів раціональних значень параметрів спеціального інструментального пристрою</u> Завдання:	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Через оцінку динамічної якості системи визначити діапазони раціональних значень параметрів інструментального пристрою та умов обробки для його застосування – 4 години	4 бали	Практичні роботи до 10 тижнів
Тиж. 12 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Тема 6. Робочі процеси у двигунах і системах керування машин</u> Загальні відомості про робочі процеси у двигунах. Характеристика електромагнітних процесів асинхронного електродвигуна. Характеристика електромагнітних процесів у якірному ланцюзі електродвигуна постійного струму. Характеристика гідродинамічних процесів у гідроприводах.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 11, 12	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал – 12 годин	4 бали	Самостійні роботи до 12 тижнів

Тиж.11, 12 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 6. Вибір оптимальних параметрів динамічного компенсатора коливань</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	Виконати вибір оптимальних параметрів динамічного компенсатора коливань методом покоординатного спуску за критерієм оптимальності показником динамічної якості системи – 4 години	4 бали	Практичні роботи до 12 тижнів
Тиж.14 1 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Тема 7. Методи підвищення динамічної якості машин</u> Методологія підвищення динамічної якості машин. Методи підвищення вібросталості машин. Методи підвищення точності обробки. Методи зменшення динамічних навантажень на вузди машин.	Лекція Face to face	Презентація	1-3, 5	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал - 12 годин	4 бали	Самостійні роботи до 14 тижнів
Тиж.13, 14 2 пари за розкладом 1 год.20 хв.	<u>Практична робота 7. Дослідження частотних характеристик другого роду технологічної оброблювальної системи при точінні</u>	Практична робота Face to face	Методичні рекомендації	Методичні рекомендації	За допомогою спеціальної прикладної програми побудувати амплітудо-фазову частотну характеристику технологічної оброблювальної системи при точінні – 4 години	4 бали	Практичні роботи до 14 тижнів
Максимальна кількість балів за змістовим модулем II						30 балів	

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Контроль знань і умінь

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Постановка та рішення наукових проблем в машинобудуванні» здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (екзамен) – 40 балів.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

Критерії оцінювання. Знання здобувачів вищої освіти оцінюється при проведенні екзаменаційного контролю як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

– "відмінно" – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

– "задовільно" – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– "незадовільно" – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни "Динаміка машин та обладнання"

Поточний контроль та самостійна робота														
Змістовний модуль 1						Змістовний модуль 2								Сума
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		
Л	П	Л	П	Л	П	Л	П	Л	П	Л	П	Л	П	
4	4	5	6	5	6	3	4	3	4	4	4	4	4	60

Примітка: Т1, Т2,..., Т7 – тема дисципліни, Л – теоретичні (лекційні) заняття, П – практичні заняття

13. Рекомендована література

Базова

1. Кудинов, В.А. Динамика станков / Кудинов В. А. – М.: Машиностроение, 1967. – 357 с.
2. Орликов, М.Л. Динамика станков / М.Л. Орликов. – 2-е изд., перераб. и доп. – Киев: Выща школа, 1989. – 272 с.
3. Струтинський В.Б. Динамічні процеси в металорізальних верстатах: Монографія. / В.Б.Струтинський, В.М. Дрозденко. Київ.: Основа-Принт, 2010. – 440 с.
4. Динаміка машин / В.С. Ловейкін, Ю.О. Ромасевич. – К.: ЦП „КОМПРИНТ”, 2013. – 227 с. URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u132/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%94%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0%20%D0%BC%D0%B0%D1%88%D0%B8%D0%BD.pdf

Допоміжна

5. Ванин В.А. Расчет динамических характеристик металлорежущих станков : учебное пособие / В.А. Ванин, А.Н. Колодин, Ю.В. Кулешов, Л.Х. Никитина. – Тамбов : Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 104 с.
6. Дурко Е.М. Динамика станков: Учебное пособие/ Е.М.Дурко, С.И.Фецак; Уфимск. гос. авиац. техн. ун-т.-Уфа, 1996. – 92 с.
7. Копыленко, Ю.В. Расчет динамических характеристик приводов главного движения металлорежущих станков: учебное пособие / Ю.В. Копыленко, В.С. Хомяков. – М. : Мосстанкин, 1986. – 40 с. .
8. Кочергин, А.И. Конструирование и расчет металлорежущих станков и станочных комплексов. Курсовое проектирование : учебное пособие для вузов / А.И. Кочергин. – Мн. : Выщ. шк., 1991. – 382 с.
9. Кумабэ Д. Вибрационное резание: Пер. с яп. С.Л. Масленникова / Под ред. И.И. Портнова, В.В. Белова.– М.: Машиностроение, 1985.– 424 с.
10. Луців І. Динамічні характеристики підсистем верстатного оснащення адаптивного типу/ І. Луців, Р. Лещук // Вісник ТДТУ. – 2009. – Том 14. – № 4. – С. 99-107.
11. Струтинський В.Б. Технологія моделювання динамічних процесів та систем. Монографія. / В.Б.Струтинський, Веселовська Н.Р. Вінниця: О.Власюк 2007. – 466 с.
12. Петраков Ю.В. Автоматичне управління процесами обробки матеріалів різанням: Навчальний посібник + CD Міністерство освіти і науки України, Київ 2004.- 384 с.

13. Петраков Ю.В., Драчев О.И. Автоматическое управление процессами резания: учебное пособие + CD. Старый Оскол: ТНТ, 2011. 408 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І. Вернадського
2. <http://dspace.kntu.kr.ua> – Репозитарій Центральноукраїнського національного технічного університету
3. <http://moodle.kntu.kr.ua> – Дистанційна освіта Центральноукраїнського національного технічного університету
4. <https://books.google.com.ua> – Сервіс повнотекстового пошуку по книгам, що оцифровані компанією Google
5. <http://vestnik.kpi.kharkov.ua/jdsm/uk/> – Журнал Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» серія: «Динаміка та міцність машин»